

Ommetje Heumen

7 km / 12,5 km

Wandelen langs de Maas
en door het Heumens Bos

Het Ommetje Heumen is een wandeling door, en rondom, het dorpje Heumen.

Wandel over de dijken, langs de oevers van de Maas. Bekijk het drie-provinciën-punt tussen Gelderland, Limburg en Noord-Brabant. Bewonder het veertiende-eeuws kerkje, en zoek naar de sporen van het oude kasteel. Geniet van natuurschoon van de uiterwaarden.

Voor de echte doorstappers is het mogelijk om een dubbele afstand, door het Heumens Bos en langs het drukbevaren Maas-Waalkanaal, te wandelen.

Dus trek de wandelschoenen aan, en geniet van het Ommetje Heumen!

- 1 Sluis Heumen, ± 1960
- 2 Kasteel Heumen, 1741
- 3 Bondshotel en Dorpsstraat, 1939
- 4 Gezicht op Heumen vanaf de Maasdijk, ± 1910
- 5 Monument gebroeders Van Nassau in St. Joris-kerk, 1890

1 Van Café Kanaalzicht tot de sluis

We starten het Ommetje Heumen bij Café Kanaalzicht. Het café heette vroeger Bondshotel Kanaalzicht, en had toen nog een speeltuin en benzinepomp. Doorlopend in oostelijke richting over de Boomgaard, in de richting van de sluis, passeren we de plaats waar op 10 mei 1940 Kapitein Postma is gesneuveld. De laan met eiken is naar hem genoemd. Aan de linkerzijde van deze laan ligt één van de mooiste kleine boerderijen van ons dorp. Verder links, tegen het einde van de laan, staat het oorlogsmonument, gemaakt door Jac Maris, dat in 1947 onthuld is. Het staat op een hoogte van overvloedig zand uit het Maas-Waalkanaal. Iets verder links het pompgebouw, waar aan de kopse kant nog inslagen van oorlogsgeweld zichtbaar zijn. Bij hoog water in de Maas pompt het gebouw het teveel aan kanaalwater weer richting rivier. Over de sluis lag nog tot 1986 een unieke ophaalbrug.

2 Over en langs de dijk

Loop iets terug en sla linksaf de dijk op. U loopt nu langs de monding van het Maas-Waalkanaal. Het kanaal is in de jaren twintig van de vorige eeuw in het kader van werkverschaffing helemaal met de spade gegraven, verbindt de Maas met de Waal, en is ongeveer 13,5 km. lang. Aan het einde van het dijkpaadje komt u uit bij de Hugt ('de Hoogte'), een verhoging die is ontstaan door overvloedige klei uit het kanaal. Van bovenaf de Hugt ziet u op het uiterste puntje van Gelderland liggen. Aan de overzijde van de Maas ligt Noord Brabant, en aan de overzijde van het kanaal ligt Limburg. De Mookerheide is vanaf hier ook te zien. De uiterwaarden aan de rechterzijde langs de Maas heten de Put.

Bij het graven van het kanaal was op deze plaats de laatste vaste verbinding met de overkant. Zichtbaar is dat de Maasdijk vanuit Heumen aan de overzijde doorliep. In de oorlogstijd startte hier onder aan het kanaal ook de smokkelroute: steenkolen in ruil voor boter, spek, eieren en hammen. Alles moest in het holst van de nacht gebeuren. Eén keer ging het

helemaal mis: paard en kar rolden samen het kanaal in. Het paard verdronk. De terugweg van de smokkelroute ging dan over de Maasdijk naar het dorp.

We vervolgen de Maasdijk richting het dorp. De eerste boerderij aan de rechterzijde heet de Toppenberg, en iets verderop staat de Maashoeve. Deze werden allebei in 1940 geheel kapotgeschoten, en in 1941 weer herbouwd. De dijk was hier, bij hoog water in 1927, een erg zwakke plek. Ieder ogenblik kon de dijk het begeven maar er kwam hulp vanuit onverwachte hoek: in Overasselt brak de dijk eerder door, en het gevaar voor Heumen was geweken.

3 Door het dorp

We slaan bij café Kanaalzicht linksaf, en direct daarna weer links. In de eerste knik van de Graaf Lodewijkstraat lopen we, langs de twee kerkhoven van Heumen, de dijk op.

Vanaf het uitzichtpunt op de dijk ziet u een slootje. Vroeger bevond zich daar ook een sluisje in de dijk, die bij laag water openstond het zodat het overvloedige regenwater naar de Maas kon worden afgevoerd. Die sloot heet dan ook de Sluisgraaf ('Sluisgraaf'). In 1944 is in deze sloot een grote hoeveelheid munitie verstopt door de Amerikanen. De toren van de oude R.K. kerk moest hiervoor wijken, want deze kon door de Duitsers als uitkijkpost gebruikt worden. Een week voor de munitiedropping werd de toren in brand gestoken, maar helaas ging toen de gehele kerk in vlammen op. De weilanden rechts van de sluisgraaf werden in de laatste oorlogsjaren als vliegveldje gebruikt voor kleine verkenningsvliegtuigjes.

We lopen verder door de Graaf Lodewijkstraat. De grond hier heette vroeger de Biljenhof. Aan het einde gaan we de trapjes op, en komen we bij het protestantse St. Joris-kerkje. De oudste delen daarvan dateren nog uit de veertiende eeuw, een bezoekje waard! Binnenin het kerkje is in 1891 een grafmonument voor Lodewijk en Hendrik van Nassau,

beiden in 1547 gesneuveld bij de Slag op de Mookerheide, geplaatst. Ook de plaque aan de buitengevel herinnert aan de gebroeders Van Nassau. De Latijnse tekst hierop betekent "Liever dood dan overwonnen, edel bloed van Nassau." Aan de overkant van de Dorpsstraat staat de R.K. St. Georgiuskerk uit 1952. De dorpspomp is in 2004 geplaatst.

We volgen de Dorpsstraat en lopen door tot de Kasteellaan aan de linkerkant, en lopen die in. Links van het dijkje ligt het Steenoven Kampje. Hier stond vroeger een klein steenfabriekje. We lopen verder naar de haven. Vóór de haven vervolgen we rechts het pad tussen de twee bommenrijen door, en lopen dan over de oude oprijlaan naar de plaats waar vroeger het kasteel van Heumen heeft gestaan. De plattegrond daarvan is in reliëf in de grond zichtbaar gemaakt.

We lopen nu weer terug naar de Dorpsstraat en slaan dan linksaf. We passeren een muur die in 1942 nog een interessante rol in Heumen heeft gespeeld omdat hier toen anti-Duitse leuzen op geklad waren. Hiervan kregen de plaatselijke voetballers de schuld, en mochten daarna tijdens de bezetting niet meer voetballen.

Links staat het voormalig Rentmeesterhuis, en daar slaan we linkaf. Het huis rechts was de pastorie van de dominee.

4 Langs de kolken

We lopen over de dijk onder de snelweg door, en vervolgen de dijk. De weilanden aan de linkerzijde heten de Koekamp, en de uiterwaarden langs de Maas heten de Strang. Rechts liggen in het natuurgebied de Erpenwaai enkele kolken die zijn ontstaan door vroegere doorbraken van de Maas. De eerste kolk heet de Steenkamp. De tweede heet de Kolk van de Spanjaard, genoemd naar de bewoners van het huis dat daar vroeger stond. Na de tweede kolk is een pad naar beneden, recht door het bos heen. Sla aan de Overasseltseweg weer rechtsaf.

Het eerste deel van de wandeling kan nu afgesloten worden, door rechtdoor het dorp weer in te lopen. Via de Dorpstraat komt u weer uit bij Café Kanaalzicht.

5 Door het Heumense Bos

We slaan de Jan J. Ludenlaan linksaf, en gaan meteen weer naar links. We wandelen nu de Vosseneindseweg in. Links ligt één van de oudste nog bestaande boerderijen van Heumen, het Vossenènd. Het is een L-boerderij met dwarse schuur uit 1860. Hij staat sinds kort op de monumentenlijst. We lopen verder het Vosseneind in, en gaan de eerste weg schuin-rechts in. Na 75 meter rechts staat een geheel in de oude stijl gerenoveerde boerderij uit 1779. Aan het einde van deze weg gaan we, tussen de boerenschuren door, rechts de halfverharde weg op. We komen nu in het veld. Aan het einde van dit pad komen we op de Jachtlaan.

We gaan hier scherp linksaf. Rechts van ons ligt het Heumense Bos. Het pad vervolgen naar rechts tot aan de T-splitsing. We gaan daar rechts de Heumenhofseweg op.

We gaan bij het volgende zandpad linksaf, achter de camping door, tot aan het eind van het pad. We komen nu op de Tarhutseweg. Links zien we de boerderij van die naam liggen. Vroeger stond hier ook de Tarhut, een keet waar de teertonnen opgeslagen lagen voor de reparatie van de wegen. Het woord ‘teer’ is in het plat Heumens ‘tar’, vandaar deze naam. We gaan hier rechtsaf over het bospad. We lopen nu door het Heumensebos tot het einde en komen dan op de Blankenbergseweg.

We zien rechts de boerderij de Heumensehof. We gaan verder over de Blankenberg. Vlak voor we de snelweg oversteken zien we rechts in de bocht een kuil. Deze kuil is gegraven voor het zand dat gebruikt is voor de fundering van de nieuwe R.K. kerk in de vijftiger jaren.

6 Langs het Maas-Waalkanaal

We lopen de snelweg over en steken de kruising over en gaan na 200 meter rechts naar beneden. We komen dan weer bij het Maas-Waalkanaal. We gaan rechtsaf langs het kanaal. Na 400 meter ligt rechts een bomenrij: de burchtlaan. Toen het kanaal tussen 1920 en 1927 gegraven werd stond op deze plaats nog de ruïne van de Maldaner burcht. Het gebied rechts heet de Teerse Sluispolder.

Loop verder tot aan de sluis en ga de tunnel door. Links ligt het zogenaamde overloopkanaal. Daarachter op het ‘schiereiland’ staan de vroegere sluiswachters-huisjes. Deze zijn bij de hevige gevechten om de ophaalbrug van Heumen in 1940 totaal vernield, en later herbouwd.

Direct na de tunnel wandelen we rechtsaf het onverharde pad op, tot na zo’n 300 meter aan de Oude Boterdijk. Hier slaan we linksaf en volgen we de Boterdijk het dorp in. Een vroegere schuur op de hoek van de Verbindingsweg werd na de beeldenstorm in de 16e eeuw gebruikt als R.K. kerk. De buurt waar we nu doorheen wandelen heette vroeger in de volksmond de Kennekenshoek (‘Kannetjes-hoek’ - hier waren toendertijd de zilveren ampullen van de kerk verstopt).

Loop verder en u bent weer bij het vertrekpunt waar u op het terras van Café Kanaalzicht kunt uitrusten, en nog gezellig wat kunt nababbelen.

tip Ateliermuseum Jac Maris

Na deze wandeling is het aan te bevelen een bezoek te brengen aan collectie en beeldentuin van het sympathieke en eigenzinnige Ateliermuseum Jac Maris. In dit voormalige wereldtentoonstellings-paviljoen heeft de kunstenaar Jac Maris (kleinzoon van de Haagse School-schilder Jacob Maris) van 1928 tot 1994 gewoond én gewerkt. Het museum herbergt een zeer uitgebreide collectie kunstwerken van het begin tot het einde van de twintigste eeuw.

Er wordt ten dele door ongebaand landschap gestruind. Blijf op de paden. U loopt het Ommetje Heumen op eigen risico. Een redelijke conditie is vereist.

Uitgave	Stichting Ommetje Heumen
Wandeling	Jan Jaspers, Heumen
Vormgeving	Studio Gerton Hermers, Heumen
Oude foto's	www.heumeninbeeld.nl
Drukwerk	www.rikkenprint.nl

